

W KRĘGU BOHATERÓW

Chłopi Władysława Reymonta

MACIEJ BORYNA

- ◉ Ma 58 lat, pochował dwie żony; czworo dzieci: Antek, Magda Kowalowa, Józka i Grzela (w wojsku);
- ◉ Najbogatszy gospodarz we wsi, decyduje o sprawach gromady, autorytet wiejskiej społeczności;
- ◉ Pracowity, zaradny, nieprzeciętna osobowość, cechy przywódcze;
- ◉ Rządzi w rodzinie twardą ręką, nie chce przepisać majątku na dzieci, żeby nie pójść na wycug i nie stracić pozycji we wsi;
- ◉ Potrafi być bezwzględny i wyrachowany, obojętny wobec najuboższych: „już i takie urządzenie boskiej jest ..., że jeden ma, a drugi po polu łapie”, „któren swego broni, nie krzywdzi”;
- ◉ W chwilach krytycznych - solidarny z gromadą, z determinacją walczy o wspólne interesy wsi, broni syna, aby go wydostać z więzienia;
- ◉ Żeni się z Jagną, aby w ten sposób utrzymać majątek (nie oddać go dzieciom), potrzebna mu gospodyni, fascynacja erotyczna jest drugorzędnym motywem działania;
- ◉ Umiera jak gospodarz na polu, siejąc ziarno, a potem niejako symbolicznie rozsiewając samego siebie i jednocząc się z matką-ziemią.

ANTEK BORYNA

- Syn Macieja, reprezentant pokolenia synów bogatych gospodarzy; ma żonę Hanę i dzieci;
- Z niecierpliwością chce przejąć gospodarstwo ojca i stać się pierwszym gospodarzem we wsi;
- Ambitny, uparty, zawzięty, porywczy tak jak i ojciec;
- Popada w konflikt z ojcem o ziemię i Jagnę;
- Ulega wielkiej namiętność do Jagny, wbrew zasadom moralnym i społecznym, zostawia żonę, dzieci;
- Jego bunt jest pozorny i tymczasowy, w obliczu zagrożenia życia ojca broni go, po powrocie z więzienia wraca do żony i przejmuje gospodarstwo („Skończyło się psie wesele!”);
- Nie broni Jagny wyrzucanej ze wsi - „W gromadzie żyję, to i z gromadą trzymam. Chceta ją wypędzić, wypędźta, a chceta ją sobie posadzić na ołtarzu, posadźta. Zarówno mnie jedno”.

Charakterystyka konfliktu w rodzinie Macieja Boryny

Zachowanie dzieci w czasie sporu

Antek wypowiada się w imieniu siostry i żony, czuje strach; ulega emocjom (porywczość), obraża Jagnę, sugerując, że jest rozwiązła itd.

Racje dzieci w sporze z ojcem

- poczucie skrzywdzenia (oszukania) przez ojca / teścia (*jak te woły harowalim... a teraz co?; ma prawo, bo się o swoje upomina*)
- zarzucanie ojcu niesprawiedliwego postępowania wobec własnych dzieci (*sprawiedliwości chcemy*)
- silne poczucie własności (*tu jest nasze*)
- zarzucanie ojcu nieetycznego postępowania (*Pan Bóg was pokarze za krzywdę naszą!*)
- krytykowanie związku ojca z Jagną (*lakudra jest, włók*)

Przedmiot konfliktu

- **zapis** (ziemia jako największa wartość dla gromady lipieckiej)
- **majątek** rodziny Boryny (spór dotyczący prawnych podstaw dysponowania majątkiem)
- **Jagna** (konflikt między Antkiem a ojcem)

Zachowanie ojca w czasie sporu

Maciej Boryna jest władczy, zawzięcie broni swojej decyzji, podobnie jak syn jest porywczy i zawzięty (nieprzejednany), nie wierzy w oskarżenia dotyczące Jagny itd.

Racje ojca w sporze z dziećmi

- lęk przed wycugiem (*na wycug do waju nie pójdę*)
- silne poczucie własności (*mojem się tu będzie dzieliła*)
- poczucie niezależności wobec dzieci (*A przeciwie się, dużo o to stoję!*)

Skutki konfliktu między ojcem a dziećmi

- rozpad rodziny Macieja Boryny
- wygnanie Antka z rodziną z domu ojca

TRAGIZM ANTKA BORYNY

a) perspektywa gromady:

- sformułowania odnoszące się do rozwiązłego życia kobiety (*puścić pod pierzynę; cieka się on za Jagną kiej ten pies; jak za suką, tak chłopaki za nią ganiają*);

b) perspektywa Antka:

- fizyczne aspekty pożądania (*ręce mu drżały, oczy rozbłysły i dreszcz go przechodził mocny, ognisty, aż się zatoczył był w gorączce*);
- emocje bohatera (*budziło się znowu kochanie i wznosiła swój łeb kolczasty tęskność bolesna*);
- charakteryzowanie miłości w kategoriach relacji zwierzęcych (*bo to jedną noc na deszczu i chłodzie warował jak ten pies przed jej chatupką*);
- pejzaż mentalny (*Ale przyszły nań wspomnienia, wypełzły skądś, z tych pól nagich...*).

TRAGIZM ANTKA BORYNY

Monolog wewnętrzny bohatera ujawnia istniejący w nim konflikt między zasadami organizującymi życie lipieckiej gromady (ojcowa ona, to i obca; co powie stary, co ludzie, co wieś) a jego pragnieniami (chciało mu się ojcu do oczu stanąć i rzec: nie możecie się z Jagną żenić, bo ona moja!). Dodatkowo, wewnętrzny konflikt Antka zyskuje tragiczny wymiar dzięki świadomości bohatera i jego przekonaniu, że związek z Jagną byłby grzechem, ukaranym przez Boga.

HANKA BORYNOWA

Hanka, źródło: nowaaautorska.com.

- ◉ Żona Antka; postać dynamiczna;
- ◉ Początkowo płaczliwa, rozlazła, nijaka, chorowita, boi się męża i teścia, daje sobą pomiatać, nic nie znaczy w rodzinie;
- ◉ Wypędzona z domu i zdradzona przez męża, bierze sprawy w swoje ręce, staje się silna, zaradna, walczy o swoje dzieci, tragedia wyzwala w niej energię;
- ◉ Zyskuje szacunek Macieja, wraca do domu i obejmuje funkcję gospodyni, wraca do niej skruszony Antek;
- ◉ Potrafi wybaczyć Jagnie, bierze ją w obronę.

JAGNA PACZESIÓWNA - BORYNOWA

- Córka Dominikowej, żona Macieja, kochanka Antka, wiejska piękność - „urodziwa kiej ta jałowica”, silna, emanuje erotyzmem, fascynuje wszystkich mężczyzn, ma wielu kochanków;
- Typowy odmieniec, „kolorowy ptak”, nieprzystosowana do życia w gromadzie, nie interesuje się ziemią, plotkami wiejskimi, bardzo utalentowana (robi kraszanki, wycinanki, wzrusza ją muzyka organowa), artystyczna dusza;
- Ma niesprecyzowane pragnienia duchowe: „Taka cichość we mnie rośnie... a tak cosik podrywa... że tego nieba bym się uwiesiła i z tymi chmurami ponieśta w świat”;
- Znienawidzona przez wiejskie kobiety, wywieziona ze wsi na gnoju.

KUBA

- ◉ Parobek u Boryny, były powstaniec styczniowy;
- ◉ Dorabia kłusownictwem, ale bardzo kocha zwierzęta;
- ◉ Uosobienie franciszkańskiej pokory, życzliwości wobec ludzi; cierpienia i niedole wypaliły w nim jakikolwiek egoizm;
- ◉ Wierny pogańskim tradycjom;
- ◉ Obcina sobie nogę, nie chcąc iść do szpitala i umiera.

ZWIASTUN HITU - *CHŁOPI W ANIMACJI*

<https://www.youtube.com/watch?v=pABRhQpaOTI>